

EBEVEYNİN HAYALİ ÇOCUĞUN MESLEĞİ OLMASINI!

Her yıl 23 Nisan'da çocuklarımızı makamlara oturtuyor, onların gelecekteki meslekleri ile ilgili temennilerde bulunuyoruz. Peki, çocuklara gelecekleriyle ilgili rol biçerken ne kadar adil davranıyoruz? DBE Davranış Bilimleri Enstitüsü'nden Uzman Psikolog Ayşen Kayahan, ebeveynlere çocuklarına yaptıkları kariyer yönlendirmeleri konusunda tavsiyelerde bulundu.

Çocuklara hediye edilen 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda, ilk ve orta öğretim okullarından seçilmiş bazı çocuklar, kamu yöneticilerinin makamlarına kısa süreli de olsa oturtulur. Onlara bu yetkiyle ne yapacakları sorulur. Makamın asıl sahibi, çocuğun yanında, sanki onun talimatlarını bekleyen bir bürokrat gibi bekler; bu kısa müsamere boyunca, çocuğun kendisine vereceği 'fazla büyük' direktifleri not alır. Çocuk, önceden kendisine öğretilmiş mesajları kameralar önünde dile getirir. Barış, yoksullukla mücadele, adil yönetim, v.b. temennilerde bulunan çocuk, alkışlar eşliğinde bu kısa saltanatına veda eder. Bu tekrarlanarak sıradanlaşmış sahne, çoğumuz için, Türkiye'de çocuğa verdiğimiz önemin bir göstergesi olarak algılanıyor olabilir. Ama bu tiyatrodaki çocuklarımız için tasavvur ettiğimiz gelecek konusunda yaptığımız hatalar, onlara sunduğumuz doğru tercihlerden daha fazla gibi görünüyor" diyen DBE Davranış Bilimleri Enstitüsü Çocuk ve Genç Psikolojik Danışmanlık Merkezi'nden Uzman Psikolog Ayşen Kayahan ebeveynlerin çocuklarını yetiştirirken özellikle kariyer seçimleri konusunda yapmamaları gereken önemli noktalara dikkat çekiyor.

"Ebeveyn olarak, ister istemez çocuğumuz için 'iyi bir gelecek' hayal ederiz. Bu istek son derece doğaldır. Ancak 'iyi bir gelecek' kavramının kendisi hem kişilere göre değişmekte hem birçok belirsizlik içermektedir" diyen Ayşen Kayahan, "Birçok ebeveynin

çocukları için öngördükleri gelecek, kendilerinin isteyip gerçekleştiremedikleri hayallerden oluşur. Kendi hayallerini çocuğunun gerçeğe dönüştürmesini istemek doğal bir arzudur. Ancak bu eğilim, çoğunlukla çocuğun kişiliğini göz ardı etmeye varabilen bir dayatmaya dönüşebilir. Böylelikle çocuğu için 'iyi bir gelecek' planı yapmak, ebeveynlerin hırslarının bir uzantısı haline gelebilir. Bu durum, fark edilmeden, iyi niyetlerle bezenmiş bir baskıya dönüşebilir. Çocuğa olumlu olduğunu düşündüğümüz hedefler sunmakla bu hedefleri gerçekleştirmesi yönünde baskı uygulamak arasındaki çizgi sandığımızdan incedir" diyor.

Hayaller toplumsal gerçeklerle örtüşmeli!

Çocuk için kurulan gelecek hayalinin, zamanın ihtiyaç ve toplumsal eğilimlere göre şekillendiğini unutmamak gerektiğine değinen Ayşen Kayahan, "İyi gelecek olarak kabul ettiğimiz hedeflerin, 'makbul meslekler' olarak varsaydığımız edimlerin, tamamen kendi özgür irademizin ürünü olmadığını, her dönemin modalarına göre bizi saran bazı değerler tarafından yönlendirildiğini bilmemizde yarar vardır. Hatta popüler kültürdeki bazı ürünlerin belli eğilimleri tetiklediği, belli meslekleri moda haline getirebildiğini bile söyleyebiliriz. Meslek seçmek bir hayat tarzı seçmek anlamına gelir. Birçok çalışkan ve yüksek not ortalamasına sahip öğrencinin, yalnızca bu özelliğinden ötürü tıp veya bilgisayar mühendisliği alanına yönelmesi için ailesi ve öğretmenleri tarafından baskı gördüğünü biliyoruz. Oysa meslek tercihi, çoğunlukla, çocuğun geri kalan bütün hayatını derinden etkileyecek bir seçimdir. Makbul meslekler olarak görülen alanlar, maddi kazanç vaat eden ve sosyal statüsü yüksek olarak kabul edilen uzmanlıklardır. Bir çocuğun zihinsel becerileri, yetenek alanları, kişilik özellikleri her zaman makbul kabul edilen ve ebeveynlerinin onu yönelttikleri uzmanlık için uygun olamayabilir. Her bireyin özgül bir varoluş birimi olduğunu hatırlarsak, insanın kendi yetenekleri ve kişilik özellikleriyle uyumlu mesleklere ve hayat tercihlerine yönlendirilmelerinin önemi ortaya çıkar" dedi.

Doğru meslek mutlu insan!

Türkiye'de, çoğu zaman ne okulda ne aile içinde çocuğun kişisel beceri ve eğilimleri dikkate alınarak bir yönlendirme yapılmadığı için, makbul sayılan mesleklerin eğitimini almış ama sürdürdüğü hayat tarzında mutsuz olan birçok bireye rastlayabildiğimize dikkat çeken Ayşen Kayahan, "Meslek yalnızca iş değil, yaşamı da bir kalba sokar. Ebeveynlerin, gelecekte mutsuz olacak bireyler yetiştirmemek için çocuklarının yetenek, eğilim ve kişilik özelliklerini bilmeleri ve buna göre yönlendirme yapmaları gerekir. Mesleğin geliri kuşkusuz önem arz eder. Ancak, meslek tercihi kişiye mutluluk verecek bir hayat sunmuyorsa, maddi boyut, birinci derecede önemli değildir" dedi.